

Warszawa, 30 stycznia 2025 r.

Ekspertyza¹
na temat funkcjonowania prasy samorządowej w Polsce,
opracowana na zlecenie Unii Metropolii Polskich
jako głos w dyskusji wokół projektu nowej ustawy medialnej

Dr hab. Patrycja Szostok-Nowacka², prof. UŚ
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej

Historia i stan obecny prasy samorządowej w Polsce

Prasa lokalna, w tym samorządowa, ma w Polsce bogatą tradycję, początków jej wydawania należy upatrywać już w XIX wieku, kiedy to w Księstwie Warszawskim powstawały departamentowe dzienniki, mające przede wszystkim rozpowszechniać obowiązujące przepisy. W poszczególnych częściach Polski, pozostających pod zaborami, obecność prasy lokalnej była w dużej mierze uzależniona od polityki zaborcy, stąd największa ich liczba funkcjonowała na terenie zaboru pruskiego, gdzie władze wydawały własne czasopisma (w języku niemieckim), dając jednak impuls do pojawiania się alternatywnych, polskojęzycznych pism, często zaangażowanych w walkę narodowowyzwoleńczą. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości prasa lokalna rozwijała się głównie w zależności od różnych sił politycznych, stąd prasa zależna od lokalnych władz mogła liczyć na wsparcie finansowe, podobnie jak periodyki zależne od partii politycznych. W latach 30. XX wieku prasa samorządowa stanowiła nawet 30% ogółu wydawanej prasy³.

Okres PRL przyniósł znaczne zahamowanie wydawania prasy lokalnej w ogóle. Choć pojawiały się pewne inicjatywy, jak choćby w efekcie „odwilży”, kiedy powstało wiele tytułów lokalnych (niektóre z nich ukazują się do dzisiaj), w roku 1975 wydawano w Polsce zaledwie 27 tytułów. Impuls do rozwoju dała reforma administracyjna z 1975 roku, po której zapadła decyzja o wydawaniu we wszystkich nowych województwach tygodników lokalnych (dziś nazwalibyśmy je mikroregionalnymi). Choć w oczywisty sposób pisma były te kontrolowane przez władze, stały się podstawą kształtowania późniejszego krajobrazu prasy w Polsce oraz czynnikiem wpływającym na powstanie określonych nawyków czytelnich.

Transformacja ustrojowa przyniosła dynamiczny rozwój mediów w Polsce, w tym prasy lokalnej i regionalnej. Dla tych ostatnich szczególne znaczenie miało reaktywowanie samorządu terytorialnego, co

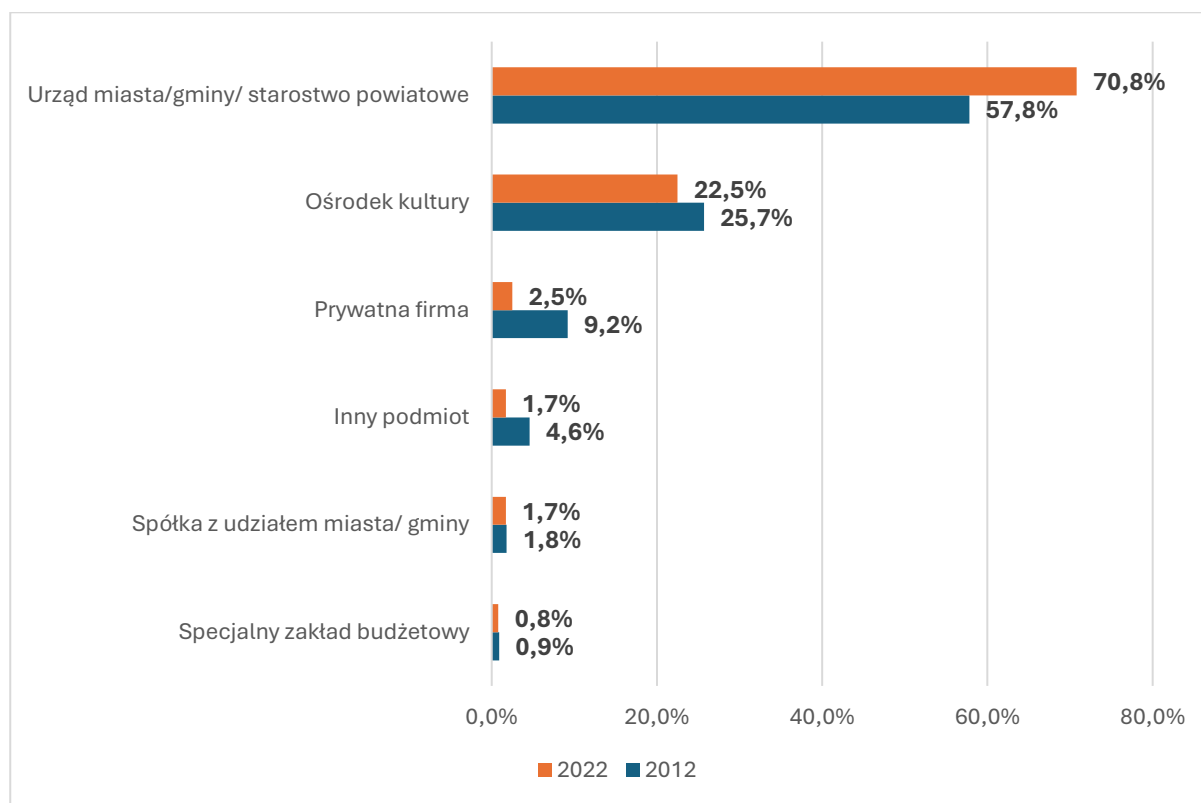
¹ Najnowsze dane, zawarte w dokumencie, pochodzą z badania przeprowadzonego w 2022 roku na ogólnopolskie, reprezentatywnej próbie 200 JST oraz 422 respondentów, które są zawarte w oddanej do druku publikacji P. Szostok-Nowacka, M. Kornacka-Grzonka, A. Zygmunt-Ziemianek, W stronę polityki komunikacyjnej? O komunikowaniu (się) lokalnych samorządów w Polsce, Publikacja w druku.

² Autorka jest badaczką komunikowania lokalnego, w tym samorządowego. Od ponad 20 lat bada polityki komunikacyjne realizowane w samorządach, zawartość mediów samorządowych oraz ich społeczny odbiór. Interesuje się zagadnieniami poczucia podmiotowości komunikacyjnej, psychologii komunikowania i public relations. Jako wieloletnia rzeczniczka i prodziekanka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zajmowała się również praktyczną stroną komunikowania instytucji publicznej.

³ A. Notkowski, Polska prasa prowincjonalna Drugiej Rzeczypospolitej (1918-1939), Warszawa-Lódź 1982, s. 74-75.

zaobserwowano już przed pierwszymi lokalnymi wyborami, kiedy to powstawały liczne tytuły prasowe, związane z komitetami wyborczymi, stanowiąc głos obywatelski, w wielu przypadkach domagający się bezkompromisowego rozliczenia się z reliktnymi poprzedniego systemu. Wiele tych tytułów okazało się efemerydami, inne przetrwały w różnych formach – jako późniejsze gazety samorządowe, bądź pozostając w rękach prywatnych. W latach 90. Liczba tytułów lokalnych na polskim rynku zwiększyła się 30-krotnie. Pojawiały się periodyki wydawane przez różne podmioty (w tym również parafie kościoła rzymskokatolickiego) i o różnym zasięgu przestrzennym (od pism mikroregionalnym o zasięgu zbliżonym do ówczesnych województw, po sublokalne tytuły gminne czy osiedlowe). W szacowanej na około 2300 tytułów pod koniec lat 90. grupie czasopisma samorządowe stanowiły około 40% wydawnictw lokalnych. Okazały się również kategorią najtrwalszą, bowiem pozostałe, szczególnie te o niewielkim zasięgu terytorialnym, często były likwidowane z powodów finansowych lub reaktywowane tylko na okres poprzedzający lokalne wybory.

Prasa, nazywana obecnie samorządową, stanowi grupę periodyków wydawanych na poziomie lokalnym i finansowanych z lokalnych budżetów. W zakres przedmiotowy tej kategorii prasy wchodzi więc czasopisma, których organem wydawniczym mogą być różnorodne podmioty (urzędy miast i gmin, placówki kultury, a nawet firmy prywatne etc.) **Utożsamianie jej z prasą władz lokalnych jest błędem rzeczowym**, analogicznym do utożsamiania władzy samorządowej z samorządem. Wskazują na to statystyki, dotyczące podmiotów wydających obecnie tę kategorię prasy, wśród których zdecydowanie najczęściej (i coraz częściej) pojawiają się urzędy miast i gmin oraz starostwa powiatowe, na znaczeniu tracą zaś ośrodki kultury i prywatne firmy. Organy władzy jako wydawcy prasy samorządowej występują bardzo rzadko (kategoria „inny podmiot”).

Rysunek 1 Podmioty wydające prasę samorządową

Z ustaleń Jolanty Kępy-Mętrak wynika, że w pierwszym kwartale 2014 roku ukazywało się w Polsce 1369 tytułów prasy samorządowej, przy czym liczba ta została ustalona na podstawie egzemplarzy dostępnych w obiegu bibliotecznym. Faktyczna liczba ukazujących się tytułów mogła być większa ze względu na fakt, że nie wszystkie periodyki tego typu są zarejestrowane i dostarczane w ramach obowiązkowych egzemplarzy do bibliotek⁴. Z badań prowadzonych w XXI wieku wynika, że prasa samorządowa jest wydawana w około połowie JST – dane różnią się ze względu na brak oficjalnych rejestrów oraz zróżnicowaną metodologię

⁴ J. Kępa-Mętrak, *Prasa samorządowa w polskim systemie medialnym*, Kielce 2015, s. 10.

przewodzenia badań. Z najnowszych, niepublikowanych jeszcze badań⁵ wynika, że prasa ta ukazuje się w 58,5% jednostek, czyli w o 4% więcej, niż w analogicznym badaniu sprzed 10 lat⁶. Wzrost liczby wydawanych tytułów jest zaprzeczeniem ogólnego trendu spadku liczby tytułów prasowych (i czytelnictwa w ogóle).

Rok	Gmina wiejska [N=88]	Gmina miejsko-wiejska [N=57]	Miasto [N=38]	Powiat [N=6]	Miasto na prawach powiatu [N=11]	Ogółem [N=200]
2012	51,1	61,4	55,3	33,3	54,5	54,5
2022	52,3	54,4	81,6	50,0	54,5	58,5

Rysunek 2 Stan ilościowy prasy samorządowej

Mimo utrzymującej się dużej liczby tytułów prasy samorządowej, ulega ona przemianom, związanym z ograniczeniami finansowymi oraz zmieniającymi się nawykami czytelnickimi odbiorców. W tej kategorii periodyków w zasadzie nie występują już dzienniki, coraz rzadziej wydawane są tygodniki a najczęściej spotykaną periodycznością są miesięczniki. Obecnie ponad 60% tytułów ukazuje się rzadziej, niż raz na miesiąc, podczas gdy 10 lat wcześniej było to 43,5%. Tak zmieniająca się periodyczność przekłada się na potencjał informacyjny, o czym będzie mowa w dalszej części dokumentu.

Częstotliwość ukazowania się pisma	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45;N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Nieregularnie	2012	11,1	2,9	0,0	0,0	0,0	5,6
	2022	17,7	11,5	3,6	33,3	0,0	11,5
Dziennik	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	1,0
Tygodnik	2012	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	1,9
	2022	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	1,0
Dwutygodnik	2012	0,0	2,9	4,8	50,0	0,0	2,8
	2022	0,0	3,9	14,3	0,0	0,0	5,2
Miesięcznik	2012	37,8	38,2	71,4	50,0	66,7	46,3
	2022	17,7	38,5	46,4	0,0	40,0	32,3
Dwumiesięcznik	2012	17,8	5,9	14,3	0,0	0,0	12,0
	2022	17,7	7,7	3,6	0,0	0,0	9,4
Kwartalnik	2012	26,7	38,2	4,8	0,0	33,3	25,9
	2022	41,2	34,6	25,0	66,7	0,0	33,3
Inna częstotliwość	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	5,9	3,9	7,1	0,0	20,0	6,3

⁵ P. Szostok-Nowacka, M. Kornacka-Grzonka, A. Zygmunt-Ziemianek, W stronę polityki komunikacyjnej? O komunikowaniu (się) lokalnych samorządów w Polsce, Publikacja w druku. Badania przeprowadzono na ogólnopolskiej próbie 200 gmin, miast i powiatów.

⁶ P. Szostok, R. Rajczyk, Komunikowanie lokalne w Polsce. O instrumentach polityki komunikacyjnej samorządów, Katowice 2013, s. 90.

Rysunek 3 Częstotliwość ukazywania się pism samorządowych

Prasa samorządowa jest wydawana w niewielkich nakładach, najczęściej pomiędzy 1 a 2 tysiącami egzemplarzy. Średni nakład wynosi 2-3 tysiące i obecnie jest nieco wyższy, niż 10 lat wcześniej, co najwyraźniej odbyło się kosztem zmniejszenia częstotliwości wydawania. Najczęściej są to jednak nakłady, które z biznesowego punktu widzenia nie stanowią atrakcyjnej grupy odbiorczej – ani dla reklamodawców, ani dla podmiotów, chcących czerpać zyski z ewentualnej sprzedaży pism, o czym będzie mowa w części poświęconej relacjom z prasą komercyjną. Średnia liczba stron periodyków nie zmienia się istotnie i wynosi około 20 stron.

Nakład	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Do 500	2012	17,8	22,9	9,5	0,0	16,7	17,4
	2022	8,8	3,9	0,0	0,0	20,0	5,3
501-1000	2012	17,8	28,6	14,3	0,0	0,0	19,3
	2022	38,2	23,1	14,8	0,0	0,0	24,2
1001-2000	2012	40,0	22,9	14,3	0,0	33,3	28,4
	2022	29,4	53,9	14,8	33,3	0,0	30,5
2001-3000	2012	8,9	8,6	19,1	50,0	0,0	11,0
	2022	14,7	3,9	14,8	0,0	0,0	10,5
3001-5000	2012	4,4	2,9	9,5	0,0	16,7	5,5
	2022	8,8	0,0	7,4	0,0	0,0	5,3
5001-10000	2012	4,4	5,7	19,1	0,0	16,7	8,3
	2022	0,0	7,7	22,2	66,7	20,0	11,6
10001-15000	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	0,0	0,0	14,8	0,0	20,0	5,3
15001-20000	2012	2,2	0,0	0,0	0,0	16,7	1,8
	2022	0,0	3,9	11,1	0,0	40,0	6,3
20000-30000	2012	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	0,9
	2022	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
30001-50000	2012	0,0	0,0	4,8	0,0	0,0	0,9
	2022	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	1,1

Rysunek 4 Nakłady pism samorządowych

Pisma samorządowe są tworzone głównie przez urzędników miejskich/gminnych oraz przez nich kierowane i tendencja ta nasila się w ostatnich latach. Zmniejsza się liczba tytułów, w których zatrudnia się specjalne osoby, szczególnie z wykształceniem dziennikarskim, rzadziej do prasy piszą osoby spoza otoczenia urzędu, na przykład pracownicy ośrodków kultury, nauczyciele czy osoby duchowne. Z jednej strony, przekłada się to na zmniejszenie kosztów wydawania, z drugiej zaś jest czynnikiem obniżającym jakość przygotowywanych materiałów – nie tylko ze względu na brak właściwego przygotowania merytorycznego osób piszących, ale również na brak możliwości poświęcenia właściwej uwagi zadaniom wynikającym z redagowania pisma. Mimo powstawania w otoczeniu urzędów, pisma samorządowe nie są tworzone przez przedstawicieli władz, którzy tylko w nielicznych tytułach wchodzą w skład kolegiów redakcyjnych lub piszą teksty.

Redaktor naczelny	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Naczelnik wydziału promocji	2012	20,0	20,0	9,5	0,0	0,0	16,5
	2022	35,3	23,1	50,0	0,0	40,0	35,4
Urzędnik miejski	2012	40,0	31,4	52,4	0,0	33,3	38,5
	2022	52,9	26,9	50,0	33,3	40,0	43,8
Osoba specjalnie zatrudniona bez wykształcenia dziennikarskiego	2012	8,9	8,6	9,5	0,0	0,0	8,3
	2022	14,7	15,4	3,6	0,0	0,0	8,3
Osoba specjalnie zatrudniona z wykształceniem dziennikarskim	2012	15,6	28,6	14,3	100,0	16,7	21,1
	2022	5,9	11,5	14,3	0,0	20,0	8,3
Kierownik ośrodka kultury	2012	8,9	8,6	4,8	0,0	16,7	8,3
	2022	2,9	11,5	3,6	0,0	0,0	5,2
Rzecznik prasowy	2012	2,2	2,9	9,5	0,0	33,3	5,5
	2022	0,0	3,9	7,1	33,3	40,0	6,3
Wójt, burmistrz, prezydent miasta lub ich zastępcy	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	2,9	3,9	3,6	0,0	0,0	3,1

Rysunek 5 Redaktorzy pism samorządowych

Osoby piszące do prasy samorządowej	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Urzędnicy	2012	75,0	82,4	100,0	100,0	83,3	83,2
	2022	100,0	80,8	89,3	100,0	80,0	90,6
Dziennikarze	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	0,0	19,2	14,3	33,3	20,0	11,5
Pracownicy ośrodka kultury	2012	47,7	50,0	47,6	50,0	66,7	49,5
	2022	38,2	53,9	25,0	0,0	20,0	36,5

Osoby piszące do prasy samorządowej	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Nauczyciele	2012	47,7	52,9	23,8	50,0	66,7	45,8
	2022	47,1	42,3	14,3	33,3	0,0	33,3
Osoby duchowne	2012	9,1	20,6	9,5	0,0	16,7	13,1
	2022	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1
Przedstawiciele władz	2012	31,8	38,2	14,3	50,0	16,7	29,9
	2022	44,1	19,2	21,4	33,3	0,0	28,1

Rysunek 6 Osoby piszące do prasy samorządowej

Funkcje prasy samorządowej w kontekście zadań samorządu terytorialnego

Komunikacyjne zadania samorządów terytorialnych są niesłusznie sprowadzane do obowiązku udostępniania informacji publicznej, z którego, zresztą, nie wynika obowiązek prowadzenia jakiegokolwiek, poza BIP, medium⁷.

- **Upodmiotowienie.** U podstaw samorządu terytorialnego, zgodnie z intencją ustawodawcy, znajduje się upodmiotowiona społeczność lokalna, zwana odtąd samorządową. Aby tę podmiotowość osiągać, konieczne jest dysponowanie zakresem wiedzy i informacji niezbędnych do aktywnego i skutecznego działania w przestrzeni lokalnej, jak również przestrzeń do własnej aktywności komunikacyjnej. Taka społeczność musi być więc nie tylko informowana, ale również pytana o zdanie, zachęcana do aktywności, zintegrowana, świadoma swojej tożsamości i interesów, jak również posiadać możliwość spontanicznej, niewymuszonej aktywności komunikacyjnej. Takie przekonanie powinno więc leżeć u podstaw konstruowania lokalnych systemów komunikacyjnych, jeśli mamy je nazywać samorządowymi.
- **Obowiązek udostępniania informacji publicznej.** Ustawowe zapisy o udostępnianiu informacji publicznej nie wskazują obowiązku komunikacji medialnej (poza BIP), jednak jako jeden ze sposobów wymieniane jest udostępnienie w miejscu ogólnodostępnym, za jakie można uznać publikację w mediach lokalnych, w tym prowadzonych przez samorząd.
- **Ochrona i obrona ludności.** W obliczu niebezpieczeństwa do zadań organów JST należy zapobieganie szkodom, reagowanie na nie i ich naprawa, co jest niemożliwe bez sprawnego systemu komunikacyjnego.
- **Wspieranie rozwoju jednostki i zamieszkującej ją wspólnoty.** Dla harmonijnego działania i rozwijania się niezbędne są działania promocyjne, mające na celu przyciągnięcie inwestorów, nowych mieszkańców oraz turystów, jak również wzmacniające poczucie tożsamości i zadowolenia obecnych mieszkańców.
- **Kształtowanie wizerunku instytucji.** Wbrew pozorom, pozytywny image instytucji publicznych jako działających zgodnie ze standardami demokratycznymi jest konieczny nie tylko dla ich dobrego samopoczucia, ale również w celu zwiększania zaufania obywateli, ich angażowania w życie publiczne, zrozumienia i akceptacji dla ich działań i budowy zaangażowanego społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym.

⁷ P. Szostok, Co samorząd musi w komunikacji? O komunikacyjnych aspektach realizacji postulatu upodmiotowienia społeczności lokalnych, w: "Komunikowanie lokalno-regionalne w dobie społeczeństwa medialnego. T. 2, M. Mazur, M. Kornacka-Grzonka (red.), Katowice 2018

Prasa samorządowa, podobnie jak inne rodzaje lokalnych wydawnictw, pełni dla lokalnych społeczności szereg funkcji, które są szersze niż funkcje mediów w ogóle. Przedstawiona typologia funkcji jest otwarta, nie wszystkie z nich są również pełnione w każdym ukazującym się tytule.

- **Funkcja informacyjna.** Przekazywanie bieżącej, wiarygodnej, sprawdzonej i pochodzącej z zaufanego źródła informacji jest jednym z głównych zadań mediów samorządowych. Jest ono o tyle ważne, że jako jedyne pochodzą z instytucjonalnego źródła, w związku z czym nie stwarzają ryzyka narażenia na dezinformację czy fake-newsy, tak ostatnio dezorganizujące w ostatnich latach dostęp do informacji i wpływające na wiarygodność mediów w oczach odbiorców. Jako media publiczne, periodyki samorządowe są zobowiązane informować o wszystkim, co jest istotne dla lokalnych społeczności a nie tylko o tym, co jest najbardziej atrakcyjne i przekłada się na sprzedaż medium. Nie do przecenienia jest prasa samorządowa w kontekście ewentualnych zagrożeń, w tym cyberataków, uniemożliwiających komunikowanie cyfrowe – istnienie infrastruktury wydawniczej pozwala na niezależne od sieci informowanie obywateli o ewentualnych zagrożeniach. Z powodu niewystarczającej periodiczności prasy samorządowej trudno mówić o naprawdę bieżącym informowaniu o tym, co się wydarzyło w jednostce, jednak jest to zastępowane komunikowaniem o tym, co nastąpi – czy to w sferze infrastruktury, czy np. wydarzeń kulturalnych, jak również o planowanych wydarzeniach miejskich, konsultacjach społecznych itp. Istotne jest, że publikowane są zapowiedzi wydarzeń związanych nie tylko z działalnością urzędów czy władz lokalnych, ale również innych, ważnych w środowisku podmiotów.
- **Integracja środowiska lokalnego i wzmacnianie jego tożsamości.** W prasie samorządowej publikowane są nie tylko wiadomości o najnowszych wydarzeniach, ale również szereg materiałów o tematyce kulturalnej, historycznej i społecznej, przybliżających dorobek, historię i tradycje charakterystyczne dla lokalnej wspólnoty i będące jej elementem spajającym. Nierzadko są to treści, które być może nie są atrakcyjne dla mediów komercyjnych, jednak odwołują się do wydarzeń ważnych dla mieszkańców, zarówno z perspektywy historycznej, jak i bieżącej (dzień babci i dziadka w przedszkolu, lokalne konkursy poezji czy relacje z dożynek). Dzięki przybliżaniu sylwetek osób ważnych w danej miejscowości (jak choćby dzielnicowych czy nauczycieli miejscowych szkół), pozwalają na lepszą orientację w otoczeniu a dzięki organizowanym konkursom i plebiscytom (najładniej ukwiecony balkon czy najbardziej okazała dynia) angażują mieszkańców we wspólne inicjatywy. Pokazując wspólne interesy i cele, zachęcają do zainteresowania najbliższym otoczeniem i czynnego udziału w wydarzeniach, promują postawy aktywnego uczestnictwa w działaniach władz, wskazują sposoby realizowania demokracji uczestniczącej.
- **Promocja wewnętrzna i zewnętrzna miejscowości.** Relacjonowanie wydarzeń, ale również odwoływanie się do wcześniejszych sukcesów i dokonań jej mieszkańców, pokazując kierunki rozwoju, opisując ciekawe i warte odwiedzenia miejsca lub lokalne tradycje związane np. z kuchnią, prasa samorządowa sprzyja kształtowaniu pozytywnych postaw nie tylko u mieszkańców, ale i wśród osób odwiedzających miasto czy gminę i trafiających na egzemplarz gazety.
- **Funkcja popularyzatorska dla władzy/kontrolna.** Wbrew pozorom, funkcje te nie są rozłączne a komplementarne. Z jednej strony bowiem prasa samorządowa w znacznym stopniu skupia się na relacjonowaniu działań organów władzy, szczególnie skupiając się na osiągnięciach i sukcesach, co zresztą bywa poddawane stałej krytyce przez jej przeciwników. Z drugiej, dzięki przedstawianiu tego, co się dzieje w środowisku lokalnym, daje obraz realizacji zamierzeń i wcześniejszych obietnic władz, pomaga realizować postulat jawności życia publicznego, zorientować się w kierunkach wydatkowania publicznych środków itd. Mimo więc braku otwartej krytyki, daje mieszkańcom możliwość zorientowania się w działalności władz, które przez ową jawność muszą się liczyć z ewentualnymi pytaniami, zastrzeżeniami a nawet krytyką. Funkcja kontrolna jest sprawowana również względem innych podmiotów, choćby poprzez napiętnowanie niepożądanych zachowań.
- **Funkcja reklamowo-ogłoszeniowa.** Prasa lokalna to jedno z niewielu mediów, gdzie zamieszczanie płatnych ogłoszeń nie jest postrzegane wyłącznie jako wada. Reklamy i ogłoszenia pochodzące od lokalnych przedsiębiorców oraz osób prywatnych stanowią dla odbiorców prasy tego szczebla ważną

informację, pozwalającą na orientację w lokalnej ofercie, dla samych ogłoszeniodawców nierzadko zaś jest to jedyna dostępna forma reklamy, ze względu na jej niewielki koszt i dostosowanie zasięgu medium do terytorium prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę. Mając na uwadze, że jednym z głównych zarzutów wobec prasy samorządowej jest rzekome stanowienie przez nią nieuczciwej konkurencji na rynku reklamy, wskazuję tę funkcję jako potencjalną, która prawdopodobnie w przyszłości nie będzie spełniana.

- **Funkcja rozrywkowa.** Wydaje się bezużyteczna z punktu widzenia działalności organów władzy samorządowej i urzędów, jednak często to treści o charakterze rozrywkowym przyciągają do tego typu prasy młodszych czytelników (nawet dzieci), dzięki czemu dają im okazję do kontaktu z bardziej wartościowymi treściami. Dodajmy, że za rozrywkowe uznaje się często materiały o swobodniejszym charakterze, dające wytchnienie od rzeczywistości, pozwalające się zrelaksować, a więc również te posiadające wysokie walory graficzne i estetyczne. Spora część publiczności za rozrywkowe uznaje również elementy kroniki policyjnej.

Brak jest systematycznych badań nad zawartością prasy samorządowej w Polsce, jednak na podstawie wyników cząstkowych, uzyskiwanych w różnych latach, można stwierdzić z całą pewnością, że tytuły znacząco różnią się między sobą potencjałem do realizowania wyżej wymienionych funkcji oraz stanowienia narzędzia realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego. Jolanta Kępa-Mętrak argumentuje, że najslabiej funkcję tę realizują biuletyny urzędowe, które publikują głównie treści związane z działalnością władz, stanowiąc dla nich poniekąd tubę propagandową. Dużo bardziej zróżnicowane treści publikowane są na łamach czasopism samorządowych, której od tej formuły biuletynu odchodzą, podejmując szeroką tematykę społeczną, kulturalną czy sportową, dokumentują życie lokalnej społeczności w sposób zbliżony do pism komercyjnych, traktując działalność władz jako jeden z wielu możliwych do podejmowania tematów⁸. Trudno jednak jednoznacznie określić, które tytuły i na jakiej podstawie można uznać za biuletyny, które zaś za czasopisma samorządowe.

Z analizy zawartości śląskich tytułów prasy samorządowej różnego rodzaju, wydawanej w jednostkach różnej wielkości, wynika, że upolitycznienie, czyli przedstawianie w kontekście działalności lokalnych władz bieżących wydarzeń dotyczy niespełna 48% wszystkich publikacji, niezależnie od ich tematyki. W publikacjach upolitycznionych, wydźwięk krytyczny odnotowano w zaledwie 0,3%, jednak w przypadku materiałów bez kontekstu politycznego również nie był on wysoki i wyniósł 3,6%. Co się tyczy wydźwięku aprobatywnego, to był on zbliżony w przypadku publikacji upolitycznionych i nieupolitycznionych, osiągając około 11%. Można więc stwierdzić, że pisma samorządowe chętniej wykazują pozytywne emocje względem relacjonowanej rzeczywistości i nie ma to związku z ich upolitycznieniem, przekłada się za to na możliwość realizowania funkcji wzmacniania więzi ze społecznością lokalną, której wizerunek jest kreowany jako pozytywny. Realizacji tej funkcji sprzyja również wysoka zawartość materiałów o tematyce kulturalnej, których średnio zamieszczano prawie 16%. Kolejną pod względem popularności tematyką okazały się sport i turystyka – ponad 14% a dopiero na trzecim miejscu znalazła się działalność władz – 13%⁹. Kategoria właściwa biuletynom informacyjnym, a więc ogłoszenia i komunikaty urzędowe, stanowiła 34% publikacji niedziennikarskich (stanowiących ¼ zawartości), a więc niespełna 9% badanych periodyków. Daje to obraz zawartości, która byłaby dostępna dla publiczności, gdyby zezwolić pismom samorządowym wyłącznie na publikowanie tego typu materiałów.

Prasa samorządowa konkurencją dla komercyjnej prasy lokalnej?

Podstawowym zarzutem pod adresem prasy samorządowej jest stanowienie przez nią „nielegalnej” konkurencji dla prasy komercyjnej, szczególnie na rynku reklamy i ogłoszeń płatnych. Zgodnie z wynikami wieloletnich badań, reklamy zamieszczała nie więcej niż ¼ tych pism, obecnie jest to jeszcze mniej, bo około

⁸ J. Kępa-Mętrak, *Prasa samorządowa...*, s. 225.

⁹ P. Szostok, *Prasa samorządowa czy prasa władz samorządowych? Komu służą periodyki finansowane z lokalnych budżetów?* Katowice 2013, s. 77-82.

16% wydawanych tytułów. Niemal 95% jednostek deklaruje, że pisma te są w 100% finansowane z lokalnych budżetów, podczas gdy 10 lat wcześniej było to 80%. Ma to związek, z jednej strony, z coraz częstszą rezygnacją z zamieszczania płatnych treści, a z drugiej, z również coraz częstszym bezpłatnym kolportowaniem pism.

Materiały płatne	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; ; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Reklamy	2012	13,6	20,6	9,5	50,0	16,7	15,9
	2022	8,8	30,8	17,9	0,0	0,0	16,7
Ogłoszenia	2012	0,0	11,8	0,0	50,0	0,0	4,7
	2022	23,5	15,4	10,7	0,0	0,0	15,6
Materiały sponsorowane	2012	0,0	5,9	0,0	50,0	0,0	2,8
	2022	2,9	7,7	7,1	0,0	0,0	5,2

Rysunek 7 Zamieszczanie płatnych treści przez pisma samorządowe

Cena	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=45; N(2022)=46]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=35; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=21; N(2022)=31]	Powiat [N(2012)=2; N(2022)=3]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=6; N(2022)=6]	Ogółem [N(2012)=109; N(2022)=117]
Darmowa	2012	86,7	68,6	81,0	50,0	83,3	78,9
	2022	97,1	80,0	89,3	100,0	100,0	90,5
Do 2 zł	2012	6,7	14,3	4,8	0,0	0,0	8,3
	2022	2,9	8,0	7,1	0,0	0,0	5,3
2-3 zł	2012	4,4	11,4	9,5	50,0	16,7	9,2
	2022	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	2,1
Powyżej 3 zł	2012	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
	2022	0,0	4,0	3,6	0,0	0,0	2,1

Rysunek 8 Cena prasy samorządowej

Bezpłatny kolportaż również staje się obiektem krytyki, jako kolejny aspekt nieuczciwej konkurencji, mający powodować, że mieszkańcy, mając do dyspozycji pismo darmowe, nie kupują tych płatnych, w związku z czym nie mogą się one utrzymać na rynku. Nie jest to prawdą. W jednostkach większych, gdzie wydawanie lokalnego periodyku może być opłacalne, z powodzeniem funkcjonują one na jednym terenie z pismami miejskimi czy powiatowymi. Natomiast w małych gminach, gdzie pismo samorządowe jest jedynym medium drukowanym, wydawanie gazety komercyjnej nie może się opłacać. Obrazują to dane zawarte w poniższej tabeli, z której wynika, że tylko nieco ponad jedna czwarta gmin wiejskich ma dostęp do komercyjnego pisma lokalnego, natomiast w przypadku miast jest to większość a powiatów i miast na prawach powiatów zdecydowana większość.

Rok	Gmina wiejska [N=88]	Gmina miejsko-wiejska [N=57]	Miasto [N=38]	Powiat [N=6]	Miasto na prawach powiatu [N=11]	Ogółem [N=200]
2012	10,2	35,1	52,6	66,7	45,5	29,0
2022	27,3	54,4	63,2	83,3	81,8	46,5

Rysunek 9 Występowanie prasy lokalnej niezależnej od samorządu

Warto też zwrócić uwagę na fakt, że pomimo obecności na wielu terenach pism komercyjnych, ich zasięg terytorialny różni się zazwyczaj od tych samorządowych, obejmując obszary większe niż małe miasto czy gmina, zazwyczaj są to pisma powiatowe. Poniższe dane procentowe dotyczą jednostek, które zadeklarowały istnienie takiego pisma na ich terenie, nie zaś wszystkich badanych.

Zasięg	Rok	Gmina wiejska [N(2012)=9; N(2022)=24]	Gmina miejsko-wiejska [N(2012)=20; N(2022)=31]	Miasto [N(2012)=20; N(2022)=24]	Powiat [N(2012)=4; N(2022)=5]	Miasto na prawach powiatu [N(2012)=5; N(2022)=9]	Ogółem [N(2012)=58; N(2022)=93]
Dzielnica	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	1,1
Miasto	2012	22,2	10,0	25,0	50,0	0,0	19,0
	2022	0,0	9,7	45,8	40,0	33,3	20,4
Powiat	2012	66,7	60,0	65,5	50,0	100	65,5
	2022	70,8	71,0	54,2	100,0	66,7	67,7
Gmina	2012	11,1	30,0	10,0	0,0	0,0	15,5
	2022	33,3	35,5	4,2	60,0	11,1	25,8
Inny	2012	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2022	8,3	9,7	20,8	20,0	44,4	16,1

Rysunek 10 Zasięg komercyjnych pism lokalnych

Nie istnieje zależność pomiędzy ukazywaniem się na danym terenie pisma samorządowego a jednoczesnym wydawaniem prasy komercyjnej. Prasa komercyjna ukazuje się w 48% jednostek nie posiadających pisma samorządowego i w 45% tych, które takie pismo wydają. Wykazano statystycznie istotną zależność pomiędzy rodzajem jednostki a zróżnicowaniem oferty prasowej na danym terenie. Jak wykazano w poniższej tabeli, większość miast, miast na prawach powiatu oraz powiatów posiada na swoim terenie zarówno tytuł samorządowy, jak i komercyjny, natomiast w przypadku gmin wiejskich prasa nie ukazuje się lub ukazuje się tylko jeden jej rodzaj. Nie jest możliwe, aby na małych terenach ewentualna likwidacja prasy samorządowej stworzyła możliwości do funkcjonowania pisma komercyjnego, przeznaczonego dla małej społeczności.

Zróźnicowanie prasy	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Miasto	Powiat	Miasto na prawach powiatu	Ogółem
Brak prasy	29,5%	22,8%	7,9%	16,7%	0,0%	21,5%
Jeden rodzaj	61,4%	45,6%	39,5%	33,3%	63,6%	52,0%
Dwa rodzaje	9,1%	31,6%	52,6%	50,0%	36,4%	26,5%

Rysunek 11 Wydawanie zróźnicowanej prasy w jednostkach różnego rodzaju

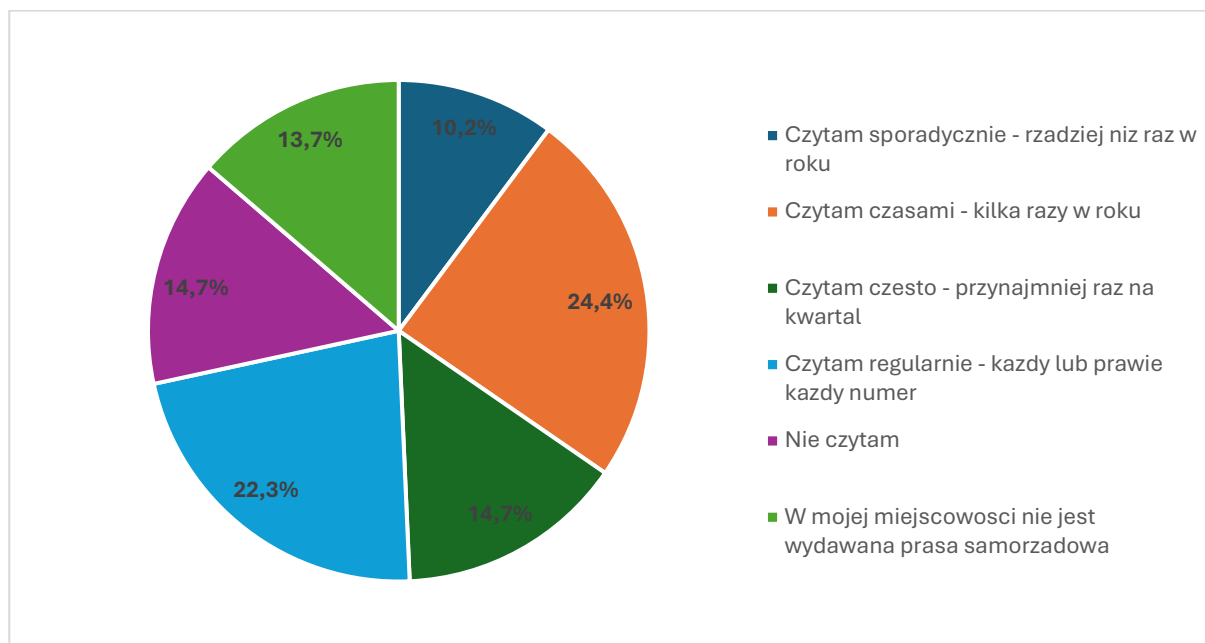
Użytkowanie prasy samorządowej i prasy komercyjnej

Wśród źródeł informacji na temat wydarzeń w najbliższym otoczeniu od dziesiętków lat prowadzonych badań najczęściej wskazywane są rozmowy z innymi ludźmi. Tradycyjnie, prasa lokalna, w tym prasa samorządowa były wskazywane jako drugie pod względem popularności. Dopiero w ostatnich latach na drugie miejsce wysunął się pod tym względem internet, jednak zważywszy na fakt, że podawane źródła internetowe to często media społecznościowe, będące odpowiednikiem rozmów w sieci, należy uznać, że znacząca część społeczeństwa czerpie informacje lokalne z niesprawdzonych źródeł, obarczonych ryzykiem powstawania plotek. Prasa znajduje się obecnie na miejscu 3¹⁰.

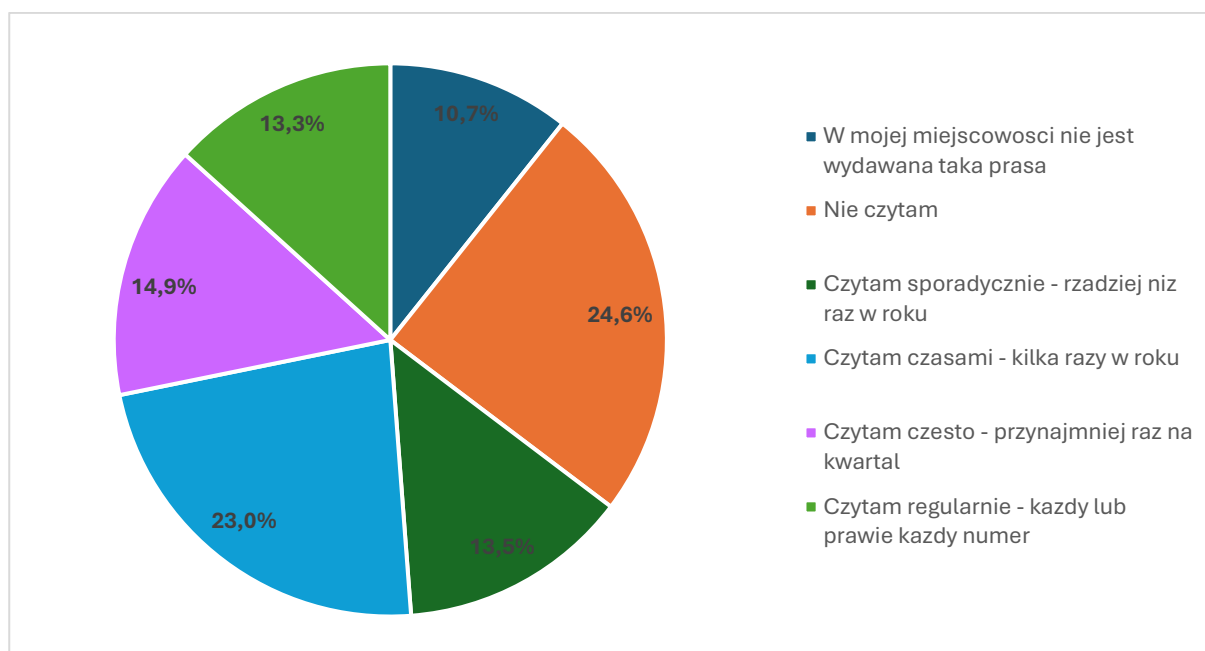
Z najnowszego badania, przeprowadzonego w roku 2022¹¹ wynika, że oba rodzaje prasy charakteryzują się stosunkowo dużym czytelnictwem, przy czym regularny kontakt z prasą samorządową jest częstszy, niż z komercyjną. Prasy samorządowej wcale nie czyta 24% respondentów, natomiast komercyjnej – 35%, w związku z czym tę pierwszą uznać należy za bardziej poczytną. Powody tego mogą być różne, jednak warto zwrócić uwagę na fakt, że prasa samorządowa jest kolportowana bezpłatnie, często bezpośrednio do skrzynek pocztowych czy też wykładana w miejscach ogólnodostępnych. W związku z tym, kontakt z nią jest w pewien sposób wymuszony i nie wymaga od użytkowników intencjonalności. Takiej cechy nie posiada żadne inne medium, wszystkie pozostałe wymagają tego, aby w sposób świadomy i celowy po nie sięgnąć – kupić pismo, zajrzeć na odpowiednią stronę internetową, zasubskrybować obserwowanie profilu w mediach społecznościowych. W związku z dużym społecznym zasięgiem prasy samorządowej taką strategię kolportażu należy uznać za słuszną.

¹⁰ P. Szostok, Podmiotowość komunikacyjna w samorządzie terytorialnym w Polsce, Toruń 2017, s. 285-286.

¹¹ Niepublikowane dane, zawarte w oddanej do druku publikacji P. Szostok-Nowacka, M. Kornacka-Grzonka, A. Zygmunt-Ziemanek, W stronę polityki komunikacyjnej?
O komunikowaniu (się) lokalnych samorządów w Polsce, Publikacja w druku. Badania przeprowadzono na ogólnopolskiej próbie 422 osób.

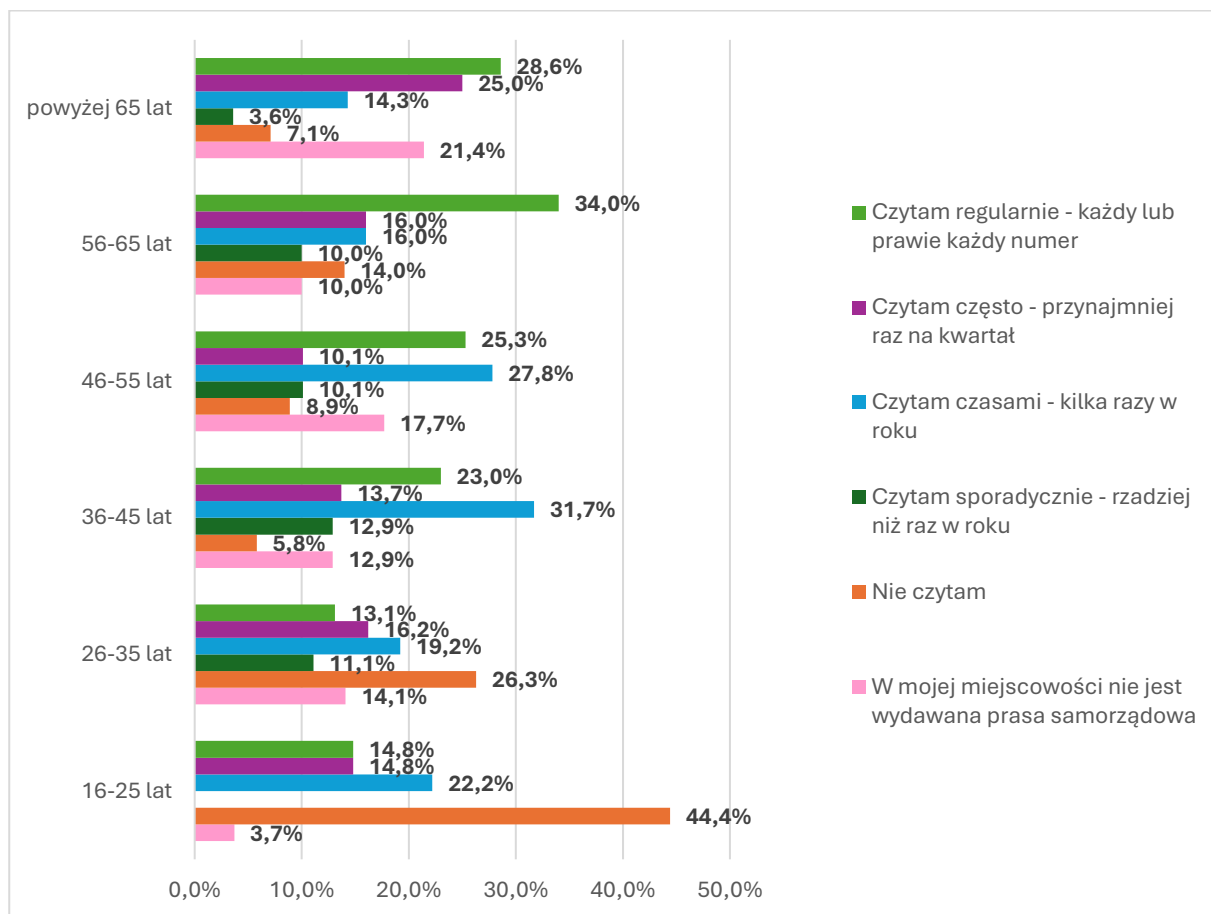

Rysunek 12 Czytelnictwo prasy samorządowej

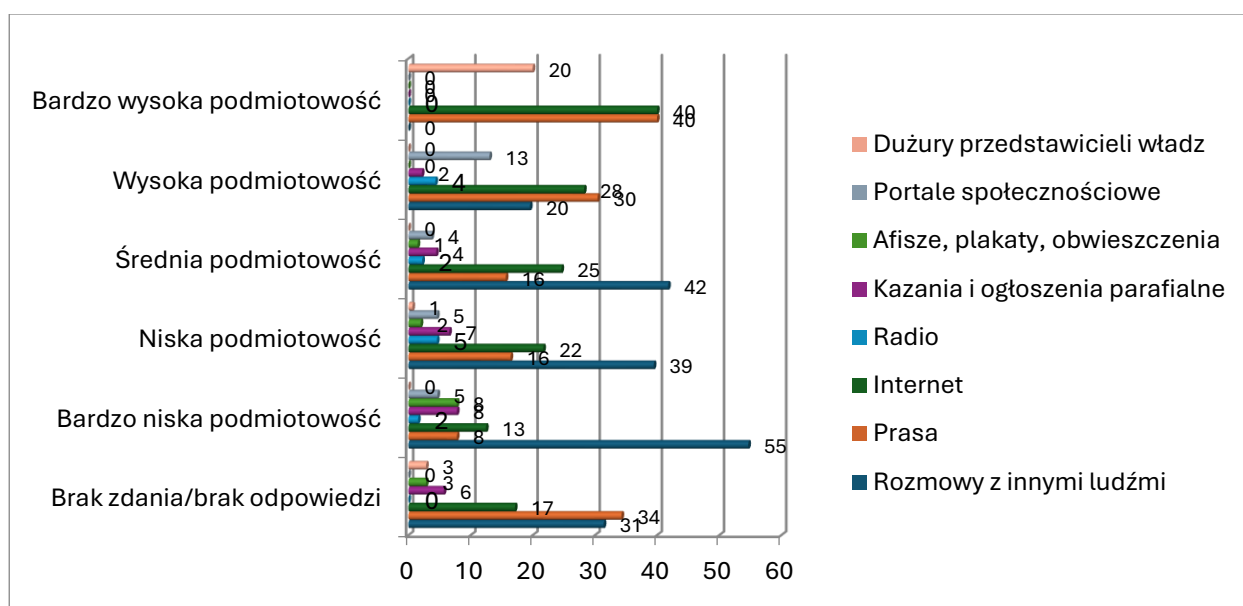
Rysunek 13 Czytelnictwo komercyjnej prasy lokalnej

Czytelnictwo prasy lokalnej od zawsze skorelowane jest z wiekiem. Z wielu dotychczasowych badań wynika, że sięgają po nią osoby w wieku produkcyjnym, młodzież nie jest zainteresowana sprawami lokalnymi w takim stopniu, aby sięgać po tytuły prasowe, natomiast osoby starsze nieco chętniej wybierają inne źródła informacji, w tym rozmowy z innymi ludźmi, na które mają więcej czasu.

Rysunek 14 Czytelnictwo prasy samorządowej a wiek

Oprócz wieku, wykazuje się też zależność pomiędzy czytelnictwem prasy samorządowej a poczuciem poinformowania w sprawach lokalnych, aktywnością obywatelską oraz, szerzej, poczuciem podmiotowości komunikacyjnej. Osoby charakteryzujące się wysokim i bardzo wysokim poziomem poczucia podmiotowości komunikacyjnej jako źródło informacji lokalnej w pierwszej kolejności wskazują prasę, dopiero w dalszej kolejności są to Internet oraz rozmowy z przedstawicielami władz. Dla osób, u których to poczucie jest średnie lub niskie, głównym źródłem informacji pozostają rozmowy z innymi ludźmi¹².

Rysunek 15 Podmiotowość komunikacyjna a najważniejsze źródło informacji

¹² P. Szostok, Poczucie podmiotowości..., s. 396

W badaniu z 2022 roku wykazano zależność istotną statystycznie pomiędzy czytelnictwem prasy samorządowej i komercyjnej od poczucia poinformowania w sprawach lokalnych, przy czym korelacja w przypadku tej pierwszej ($p=0,32$) jest wyższa, niż w przypadku komercyjnej ($p=0,24$). W badaniu tym również wykazano zależność pomiędzy poczuciem podmiotowości komunikacyjnej a czytelnictwem prasy: samorządowej ($p=0,27$) oraz komercyjnej (0,12). Podobnie jak w innych badaniach, czytelnictwo prasy samorządowej jest związane z poczuciem poinformowania oraz poczuciem podmiotowości komunikacyjnej.

Czytelnictwo prasy samorządowej	Wcale [N=14]	W małym stopniu [N=59]	W średnim stopniu [N=123]	W dużym stopniu [N=129]	W bardzo dużym stopniu [N=93]	Trudno powiedzieć [N=4]	Średnio [N=422]
W mojej miejscowości nie jest wydawana prasa samorządowa	21,4	13,6	16,3	11,6	12,9	0,0	13,7
W mojej miejscowości nie jest wydawana niezależna prasa lokalna	14,3	16,9	12,2	10,1	4,3	25,0	10,7
Nie czytam PS	57,1	22,0	11,4	13,2	8,6	50,0	14,7
Nie czytam PN	64,3	28,8	24,4	21,7	20,4	25,0	24,6
Czytam sporadycznie PS - rzadziej niż raz w roku	7,1	23,7	12,2	8,5	1,1	25,0	10,2
Czytam sporadycznie PN - rzadziej niż raz w roku	0,0	15,3	14,6	15,5	9,7	25,0	13,5
Czytam czasami PS - kilka razy w roku	7,1	25,4	35,8	20,9	17,2	0,0	24,4
Czytam czasami PN - kilka razy w roku	7,1	27,1	26,0	24	18,3	0,0	23,0
Czytam często PS - przynajmniej raz na kwartał	0,0	8,5	14,6	19,4	15,1	0,0	14,7
Czytam często PN - przynajmniej raz na kwartał	7,1	6,8	14,6	15,5	20,4	25,0	14,9
Czytam regularnie PS - każdy lub prawie każdy numer	7,1	6,8	9,8	26,4	45,2	25,0	22,3
Czytam regularnie PN - każdy lub prawie każdy numer	7,1	5,1	8,1	13,2	26,9	0,0	13,3

Użytkując media lokalne mieszkańcy nie tylko poszukują informacji, oczekują od nich również spełnienia innych funkcji, istotnych z perspektywy funkcjonowania społeczności. Wśród oczekiwanych funkcji, najważniejsze miejsce zajmuje oczywiście ta informacyjna, w tym informacje na temat działalności władz, jednak pozostałe również są zauważane, szczególnie aktywizacja i podejmowanie ważnych społecznie inicjatyw czy popularyzacja wiedzy o najbliższym otoczeniu.

Rysunek 16 Funkcje przypisywane lokalnym mediom

Przyszłość (bez) prasy samorządowej

Podsumowując wyniki badań na temat prasy samorządowej w Polsce oraz jej użytkowania, odnieśmy się do kilku najważniejszych argumentów przeciwników jej wydawania oraz ewentualnych konsekwencji jej likwidacji:

- Prasa samorządowa stanowi **istotny jeśli nie konstytuujący element lokalnych systemów prasowych**, którego istnienie jest zakorzenione w historii i tradycji poszczególnych miejscowości, posiadając w wielu przypadkach nawet 30-letnią tradycję. Jest wydawana niezależnie od tego, jak zmieniają się ekipy rządzące a podmiotem ją wydającym pozostają najczęściej urzędy miast i gmin.
- Zasięg terytorialny prasy samorządowej jest zazwyczaj niewielki, ograniczający się do jednej miejscowości, na której terenie wydawanie pisma komercyjnego nie jest opłacalne finansowo, w związku z czym tak zwana niezależna prasa, jeżeli istnieje, również reprezentuje czyjeś interesy, często związane z lokalną walką polityczną. Prasa komercyjna charakteryzuje się również coraz większym poziomem koncentracji, w związku z czym często nie jest przygotowywana na miejscu przez osoby dobrze orientujące się w lokalnej problematyce lub też wydawana jest dla terytoriów większych, co rodzi ryzyko nieporuszania kwestii związanych z małymi miejscowościami na jej

łamach. **Wiele miejscowości po likwidacji prasy samorządowej zostanie pozbawionych jakiegokolwiek prasy.**

- Podejmowana na łamach prasy samorządowej tematyka jest zróżnicowana i wykracza daleko poza informowanie na temat działalności lokalnych władz, co jest zgodne z oczekiwaniami odbiorców. **Zastąpienie jej biuletynami informacyjnymi znacznie zuboży ofertę kierowaną do mieszkańców.**
- Prasa samorządowa spełnia szereg istotnych dla społeczności lokalnych funkcji, których oczekują również jej użytkownicy, traktujący tego rodzaju pisma nie tylko jako źródło informacji, ale również edukacji lokalnej, aktywizacji społecznej a nawet narzędzie kontroli władz czy szerzej – kontroli społecznej. Jako **medium publiczne** stanowi źródło pewnej i sprawdzonej informacji, pozbawionej sensacyjności a ośrodki jej wydawania są odpowiedzialne za przekazywanie informacji rzetelnych, odpowiadających bieżącym potrzebom mieszkańców i pozwalających na lepszą orientację w lokalnym środowisku.
- Prasa samorządowa wydawana jest zbyt rzadko, by być źródłem bieżącej informacji, redagowana jest również przez niedostatecznie rozwinięte zespoły, a jej poziom profesjonalizmu w wielu przypadkach jest niewystarczający. Należy tego rodzaju periodyki właściwie **dofinansować**, aby mogły ukazywać się częściej oraz by ich przygotowaniem zajmowały się specjalnie do tego zatrudnione osoby z odpowiednim wykształceniem lub doświadczeniem dziennikarskim.
- Istnieją tytuły, których zawartość wskazuje na nadużycia władz oraz wykorzystywanie ich do osobistej promocji. Praktyki takie należy monitorować i zwalczać, **zmniejszając poziom upolitycznienia** pism i dostosowując ich zawartość do faktycznych oczekiwań odbiorców. Można to robić prowadząc systematyczne badania nad społecznym odbiorem prasy samorządowej w poszczególnych miejscowościach.
- Mimo braku krytyki władz na swoich łamach, prasa samorządowa, dzięki relacjonowaniu wydarzeń oraz dokumentowaniu lokalnych inwestycji stanowi **instrument kontroli lokalnych władz** jak również szerzej, dzięki napiętnowaniu niepożądanych zachowań – kontroli społecznej.
- Nie jest prawdą, że prasa samorządowa stanowi nieuczciwą konkurencję na rynku lokalnej reklamy. **Większość tytułów nie zamieszcza reklam** a tym, które to nadal robią, należy takich praktyk zakazać. Kwestią dyskusyjną pozostaje zamieszczanie ogłoszeń, które spełniają dla lokalnych przedsiębiorców oraz samych mieszkańców istotną funkcję, należy wypracować mechanizm pozwalający na ich zamieszczanie jednocześnie nie zagrażający interesom ekonomicznym niezależnych wydawców.
- Prasa samorządowa w większości przypadków jest **kolportowana bezpłatnie** i jest to najbardziej właściwy sposób jej funkcjonowania. Dostarczanie bezpłatnych egzemplarzy odbiorcom pozwala docierać do osób potencjalnie niezainteresowanych sprawami lokalnymi i nie szukających informacji na własną rękę. Jest to bardzo ważne działanie z perspektywy aktywizacji społeczności lokalnych, nie możemy oczekiwać od mieszkańców, że samoczynnie staną się świadomymi, aktywnymi, odpowiedzialnymi uczestnikami życia publicznego, do zrealizowania partycypacyjnej koncepcji samorządu lokalnego konieczne są działania umożliwiające wykształcenie pożądanых postaw. Nie jest zasadny pogląd, że wraz z likwidacją prasy samorządowej pojawi się naturalna chęć kupowania i czytania prasy komercyjnej, znaczna część czytelników zrezygnuje po prostu z czytania prasy.
- Związek czytelnictwa prasy samorządowej z wiekiem respondentów nie oznacza, że jej czytelnicy stopniowo „wymrą” a wchodzące na ich miejsca młode pokolenia będą skutecznie czerpać informacje ze źródeł internetowych. Prowadzone od lat badania potwierdzają, że **zainteresowanie sprawami lokalnymi pojawia się z wiekiem** i towarzyszy temu zwiększające się czytelnictwo prasy samorządowej. Obecne młode pokolenie dołączy więc do czytelników po przekroczeniu 25, najdalej 35 roku życia.
- Dla części społeczeństwa, wyalienowanej cyfrowo, prasa samorządowa stanowi **jedynе medialne źródło** informacji a jej likwidacja spowoduje niedoinformowanie tej części społeczeństwa, która nie posługuje się czynnie technologiami cyfrowymi lub wykorzystuje je w innych, na przykład rozrywkowych, celach.